

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

TÜM TOPLUMUN SAĞLIĞI İÇİN ÖN ŞARTTIR!

Pandemi süreci gösterdi ki kadınların yönetiminde dünya daha sağlıklı. Eşitlik sağlandıkça kadınlar güçleniyor, birbirlerini güçlendiriyor, yaşadıkları toplumun gelişiminin öncüleri oluyor. İklim krizinin etkilerinin hafifletilmesi için yapılan müdahaleler kadın ve kız çocuklarının katılımıyla daha etkili hale geliyor.

“Krizler çağının panzehiri eşitliğin sağlanması ve kadınların özgürleşmesidir”.

Bu yıl 8 Mart’a girerken iklim krizi, pandemi, ekonomik buhran ve şimdi de savaşın gölgesinde, eşitsizliğin yüksek olduğu tüm bölgelerde yaşam güçleşti, sağlık kötüleşti. Kadınlar, dünyadaki yoksulların çoğunluğunu oluşturdukları ve iklim değişikliğinin en çok tehdit ettiği doğal kaynaklara daha fazla bağımlı oldukları için, iklim değişikliği etkilerine karşı erkeklerden daha savunmasızdırlar. Varolan eşitsizliklerin derinleşmesi bunun en önemli göstergesidir. Otoriterleşme ve muhafazakarlığın artışı da kadınların kaynaklara erişiminin önünde en önemli engellerden biri olmayı sürdürmektedir.

Pandemi tüm dünyaya, iklim krizinin dünyanın sağlık hizmetleri alanında elde ettiği tüm olumlu kazanımları bir anda etkisiz hale getirebileceğini öğretti. İklim krizine neden olan sorumsuz üretim tarzı değiştirilmez, doğanın kendini yenilemesine izin verilmezse dünya toplumunu, varolan eşitsizlikler nedeniyle özellikle kadınları, daha kısa ve sağlıksız bir yaşam bekliyor olacaktır.

Tüm bu olumsuz gelişmeler, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerine erişim sorunlarını daha da arttırdı. Doğum kontrol yöntemlerine erişim özellikle yoksullar, kırsal kesimlerde ve gecekondu mahallelerinde yaşayanlar, HIV ile enfekte olanlar, yerinden edilmiş göçmen kadınlar ve ergenler için daha da kötüleşmiş durumda. 222 milyon kadının modern doğum kontrol yöntemine ulaşamadığı, karşılanmamış aile planlaması ihtiyacının anne ölüm riskinin en yüksek olduğu yerlerde en fazla olduğu bildirilmektedir.

Türkiye’de son yıllarda muhafazakarlığın gölgesinde yürürlüğe konulan doğurganlığı artırıcı politikaların etkisiyle “esasen bir insan hakkı olan doğurganlığın düzenlenmesi ile ilgili hizmetler” pandemi sonrasında durma noktasına gelmiştir. Ulusal olarak onaylanmış olan Birleşmiş Milletler ve diğer birçok uluslararası temel sözleşmede güvence altına alınan “üreme ve cinsel sağlıkla ilgili haklar” ülkemizde alenen ihlal edilmektedir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde ücretsiz sunulması gereken danışmanlık, doğum kontrol hapı ve kondom sağlanması, RİA uygulaması gibi hizmetler düzenli ve sürekli sunulmamaktadır.

“Kadınların doğurganlıkları ile ilgili karar verme hakları ciddi bir tehdit altındadır.”

Türkiye'nin de dahil olduğu 17 ülkede yürütülen bir araştırmaya göre pandemi döneminde anne ölümlerinin hem hastalığın kendisi, hem de gebe ve bebek izlemlerindeki aksamalar nedeniyle üç kat arttığı tahmin edilmektedir.

LGBTİ+'lara yönelik heteroseksizm, homofobi, transfobi, nefret söylemleri, nefret suçları gün geçtikçe artmaktadır. LGBTİ+'lar ayrımcılık ve damgalanma korkusuyla sağlık hizmetine ulaşamamaktadır.

Günümüzde hem kadınlara hem de farklı cinsiyet kimliklerine yönelik şiddet artmış, şiddetten koruma mekanizmalarının önemli dayanaklarından olan "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden çekilme kararı" bu riski arttırmaya devam ettirdiği gibi, toplumda cinsiyet temelli şiddet bağlamında ne yazık ki cesaretlendirici olmuştur. 2022 yılının ilk 2 ayında 67 kadın eşleri tarafından öldürülmüştür.

Ülkemizde doğurganlık hızının azalması, kız çocuklarının eğitim sürelerinin artması, kadınların işgücüne katılımını artırabilecek gelişmeler olarak görülebilecek iken, Türkiye'de 2020 yılında 15 yaş ve üzeri kadınların istihdam oranı yalnızca %26,3'tür. Kadın istihdamının yoğunlaştığı alanların hizmet sektörü ve tarım olarak erkeklerden farklılaşması, kadınlar için düşük ücret politikası ve cam tavan ayrımcılığı toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin çalışma yaşamındaki önemli göstergeleridir.

1857 yılından itibaren 8 Mart'ın "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak kutlanmasına vesile olduğu aktarılan tüm olayların ortak noktası bu olaylara kadınların mücadele ve direnişinin damga vurmasıdır.

Tüm olumsuz gelişmelere karşı, dünyanın her yerinde kadınlar, yüzyıllar öncesinde olduğu gibi eşitlik için mücadele ediyor ve haklarını talep etmeye devam ediyorlar.

Sağlık ve yaşam hakkı için eşitlik hemen şimdi diyor ve kadınların hakları için mücadele ve dayanışmasının simgesi olan Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutluyoruz.

HASUDER Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Üreme Sağlığı Çalışma Grubu

HASUDER İş Sağlığı Çalışma Grubu